

Arbetsmarknadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till arbetsmarknadsnämnden

Datum:
2020-08-27

Diarienummer:
AMN-2020-00302

Handläggare:
Eva Hellstrand

Sammanfattning av avtals- och uppdragsupp- följning inom vuxenutbildningen 2020

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Arbetsmarknadsförvaltningen genomför varje vår uppföljande möten med kommunens olika utbildningsanordnare inom vuxenutbildning. Uppföljningen följer en i förväg utskickad dagordning. Förvaltningen begär även in underlag från anordnarna inför mötena. Punkter som togs upp i år berör till exempel kunskapsresultat, lärarbehörighet och effekter av pandemin. Resultatet av årets uppföljning sammanfattas i bilaga.

Beredning

Ärendet har beretts inom arbetsmarknadsförvaltningen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse till nämnd 2020-08-27

Bilaga Sammanfattning av avtalsuppföljning/uppdragsuppföljning inom vuxenutbildningen 2020, 2020-08-27

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Direktör

Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilaga

Handläggare:
Eva Hellstrand

Sammanfattning från avtalsuppföljning/uppdragsuppföljning inom vuxenutbildningen 2020

Bakgrund

Arbetsmarknadsförvaltningen genomför varje vår uppföljande möten med kommunens olika utbildningsanordnare inom vuxenutbildning. Uppföljningen följer en i förväg utskickad dagordning och dokumenteras i särskilda minnesanteckningar för varje möte som läggs in i kommunens ärendehanteringssystem.

Innehållet i uppföljningen kan variera något utifrån vad som bedömts som behov hos olika utbildningsanordnare. Gemensamma delar handlar till exempel om kunskapsresultat och lärarbehörighet. Förvaltningen följer lärarbehörigheten med hjälp av enheten förvaltningsservice. Kontroller görs gentemot Skolverkets uppgifter om lärarlegitimation och rapportering beställs två gånger om året. Krav är att alla ordinarie lärare som inte har lärarlegitimation ska utbilda sig mot behörighet och skaffa legitimation.

Effekter av pandemin togs i år också upp med utmaningar men också nya möjligheter till digital utveckling. För nya anordnare (från höstens upphandling 2019) ingick en punkt om hur det fungerat att vara ny utbildare i Uppsala.

När det gällde just kunskapsresultaten ställdes följande fråga i kallelsen till mötet i något olika varianter:

*Beskriv **tre** kurser där ni har utmaningar när det gäller kunskapsresultat och **tre** där ni har fått bra resultat. Uppgifterna ska gälla för kurser som betygsatts under 2019 oavsett när eleven började. Kommentera gärna resultaten utifrån åtgärder för att komma tillrätta med de jämförelsevis svaga resultaten på valda kurser och hur ni jobbat för att lyckas med de bra resultaten på de andra kurserna. Med svaga eller bra resultat menar vi en bedömning utifrån andel godkända betyg (andel A-E).*

Beskrivningarna med kommentarer begärdes in till en vecka före mötet.

Följande anordnare/skolenheter var kallade och deltog i uppföljningen:

- Hermods, sfi samt grundläggande och gymnasial vuxenutbildning
- Kompetensutvecklingsinstitutet (KUI), utbildningar inom vård och omsorg, barn och fritid
- MoA Lärcentrum, utbildningar inom vård och omsorg
- Movant, utbildningar inom bygg, el och fastighet
- Utbildnings- och jobbcenter allmänna ämnen, sfi samt Lär vux

- Utbildnings- och jobbcenter yrkesämnen - vård och omsorg, barn- och fritid, trädgård, restaurang, operatörsutbildning, maskinförare (genom Maskinentreprenörerna)
- Yrkesplugget, utbildningar inom fordon och godshantering

I april upphörde Alpha CEs sfi-utbildning och en övergång av elever, lärare och skolläring skedde till Yrkesplugget. Sfi-utbildningen på Yrkesplugget kommer att ingå i uppföljningen under våren 2021.

Uppföljningarna sammanfattas per anordnare. Ett urval har gjorts huvudsakligen utifrån minnesanteckningarna från uppföljningarna och vad som bedöms som mest intressant/relevant för varje skola.

Hermods

Redovisning av resultat

Hermods redovisar bra resultat inom grundläggande svenska. Det är få elever som läser detta ämne, men Hermods vill också framhålla hur bra processen är här mellan kommunens konsultativa vuxteam och Hermods stödresurser. Även inom svenska som andraspråk (SvA) och engelska – bägge på grundläggande nivå – har eleverna klarat sig bra.

Inom SvA grund är elever vana vid upplägget, elever är vana vid att arbeta i Novo samt någorlunda digitalt vana. Hermods har arbetat för att minska klyftan mellan sfi och grundläggande nivå. För engelska på grundläggande nivå har skolan arbetat mycket med bland annat studieteknik. Enligt Hermods har det funnits ett tätt samarbete med elevhälsan. Hermods har också jobbat väldigt mycket med kursstarter och att anpassa efter målgrupp. Ofta behöver grundelever en anpassad introduktion där elever har en lättare möjlighet att ställa frågor.

Hermods ser en positiv utveckling för engelska även på gymnasial nivå.

När det gäller matematik redovisas sämre resultat. Skolan har i detta ämne utmaningar både på grundläggande och gymnasial nivå. Antalet elever har ökat på grundläggande matematik för 2019 och i redovisningen från Hermods har resultaten sjunkit från 90 % godkända betyg 2018 till 84 % godkända betyg 2019. Enligt skolan kan det vara språket som är det utmanande - behöver inte vara själva matematikämnet som eleverna har svårigheter i. Det behövs mer språkanpassning – Hermods anser själva att de inte är i mål här än. Skolan har en arabisktalande matematiklärare.

Hermods har satsat mycket på en förbättrad/ny lärplattform där uppgifter kommer att kunna anpassas för eleverna i kurserna. Även infört ett early-warning system – ett F-varningssystem. Earlywarningsystemet kommer även att införas på sfi.

Utifrån de svaga resultaten i gymnasial matematik från förra året fick Hermods i uppgift att ta fram en handlingsplan när det gäller matematiken och Hermods tar i redovisningen till uppföljningsmötet upp flera åtgärder för att förbättra resultaten i matematik.

Det är dock fortsatt bekymmersamt med de svaga matematikresultaten på gymnasial nivå, 48 % ej godkända betyg 2018 för Ma 1a-c och 50 % ej godkända betyg 2019 enligt Hermods redovisning. Matematik är ett centralt behörighetsgivande ämne för fortsatta studier. Förutom de åtgärder Hermods arbetar med lyftes frågan på mötet om det finns möjlighet att samverka gällande matematiken mellan egen regi och Hermods, något som skolan själva önskar.

Även affärsjuridiken togs upp av Hermods som en kurs med sämre resultat. Procentuellt har andelen godkända betyg ökat (från 76 % 2018 till 83 % 2019), men är ändå lägre än önskat från Hermods sida.

I förvaltningens statistik har Hermods generellt höga avbrottsiffror (totalt 32 % för kvinnor och 34 % för män under 2019). Arbetet med att minska avbrott inom yrkeskurser har varit mest i fokus på skolan. En rad insatser har genomförts. Avbrotten har varit ett ämnesområde för ämneslagen, avbrotten följs också upp för att kunna sätta in stöd.

Hermods säger att man i skolledningen behöver analysera och sätta in åtgärder för att minska avbrotten. Arbetsmarknadsförvaltningen ser också att det kan vara en samverkansfråga med andra anordnare och frågan kommer upp på ett rektorsmöte under hösten.

Läraryrket

För grundläggande och gymnasial vuxenutbildning ser behörighetsläget bra ut för Hermods. Däremot finns flera lärare utan legitimation inom sfi-undervisningen. Hermods har avslutat visstidsanställningar när de gjort en ny organisation för sfi. Siffrorna har förbättrats sedan omorganisationen enligt Hermods.

Kompetensutvecklingsinstitutet (KUI)

Redovisning av resultat

En kurs med mycket bra resultat under 2019 är kursen Barns lärande och växande. I redovisningen från KUI framgår att endast en av drygt 200 elever som gick hela kursen fick betyget F. Ytterligare en kurs som hålls fram där resultatförbättring skett mer markant är kurserna i Svenska 1 respektive SvA 1. Kurserna Medicin 1 och Medicin 2 har relativt svaga resultat. Dock är andelen F betydligt färre de senaste två åren totalt sett. Det kan enligt KUI troligen förklaras av det utvecklingsarbete som skett på skolan som bl a handlat om att göra kursens innehåll mer interaktivt för eleverna.

Läraryrket

Den redovisning som finns från förvaltningsservice ser väldigt bra ut gällande läraryrket. Endast en lärare saknar lärarlegitimation, där uppsatsdelar kvarstår. Kraven på lärarlegitimation finns heller inte på samma sätt för yrkeslärare enligt förordning.

Effekter av pandemin

Enligt KUI har det fungerat ganska bra med omställningen från klassrumsundervisning till digital undervisning. Vid enstaka tillfällen har man tagit in elever i mindre grupper för APL. På barn- och fritid har det inte varit så många elever. Några elever kan inte gå ut på APL – rör sig dock bara om några enstaka – skolan löser det med att de får lämna in uppgifter. På vårsidan har det handlat om fler elever, men fortfarande relativt få.

Distansomställningen har inneburit merarbete för lärare, speciellt gällande elever i behov av extra stöd. Särskilda arrangemang får göras för elever där öppna samtal i Teams inte fungerar.

En annan reflektion handlar om att lärare tycker att det är roligt att pröva nya vägar att undervisa. Nytt sätt att undervisa i fjärrklassrum. Spännande upplevelse och kommer att vara mycket erfarenheter att ta med sig. En fördel är att elever kan kommunicera med läraren utan att andra elever ser. Bra för dem som tycker att det är jobbigt att blotta sina svagheter. Också bra lärdomar för elever enligt skolan.

Nedtrappning av verksamhet i Uppsala – hur fungerar det?

KUI avvecklar sitt uppdrag i Uppsala med elever som avslutar sina studier. Skolan har mellan 250 och 300 elever totalt, men om man bara räknar elever från Uppsala kommun så uppgavs elevantalet vid avtalsuppföljningen i början på maj till 92 elever inom barn och fritid och 76 elever inom vård och omsorg. Många slutar under sommaren. KUI kommer att flytta till mindre lokaler. Skolan kommer att ha ungefär samma antal lärare kvar eftersom de arbetar mot flera kommuner. Till sommaren 2021 ser det ut som att det kommer att finnas kvar 12 elever på VO och 5 på BF. Det kan dock hända att eleverna blir klara med kurserna tidigare – handlar om elever som dragit ut på studierna med lägre studietakt.

MoA Lärcentrum

Redovisning av resultat

Störst andel F finns på kursen i psykologi. Det kan röra sig om en tredjedel av eleverna som får F enligt skolan. Inom fem veckor får elever möjlighet att göra en prövning om de fått ett F. Kombinationskurserna har stora utmaningar också. Delvis handlar det om att vårdkurserna prioriteras, eleverna ägnar sig åt svenska och sfi i andra hand. Ändå är språk- och vårdlärare inne i klassrummet mycket tillsammans. Enligt skolan börjar det dock bli lättare för eleverna nu.

En framgång är flexgruppen där en större sammanhållning skapats där de hjälper varandra och kommer mer på studieverkstad. Eleverna har 1,5 dag inne på skolan och då kommer verkligen eleverna och kan skapa förutsättningar till dynamik – bygga en starkare grupp med forum att stödja varandra.

Läraryrket

Det finns sammanlagt sex lärare på MoA, varav tre saknar lärarlegitimation enligt skolan, men har färdig utbildning och söker lärarlegitimation.

Effekter av pandemin

Zoom används och fungerar bra, används i kombination med lärplattformen It's learning. Skolan anser att det finns en bra struktur som också visat sig vara bra för de med extra stödbehov. I plattformen finns tydliga avsnitt, att-göra-listor med mera. Dynamiken och diskussioner fungerar förvånansvärt bra i Zoom enligt skolan.

Det är en större utmaning med Zoom/digitalt för elever i kombinationsutbildningarna (vård plus språk). Kombinationsundervisningen har gått helt på distans då lärarna tillhör riskgrupper.

När det gäller APL behöver en del elever komma in och göra vissa moment på plats då inte alla har APL-platser. Ett antal elever gör "APL" under tiden de jobbar, på sin arbetsplats med handledare.

Erfarenheter som ny anordnare i Uppsala kommun

Att börja i Uppsala har upplevts som smidigt och skolan känner att det finns ett samarbete. Ser rektorsgruppen (månatliga möten med rektorer från den externa regionen under ledning av kommunens rektor för upphandlad utbildning) som ett bra forum. Långt från alla kommuner som arbetar så med denna typ av rektorsträffar enligt skolan. MoA har försökt få in det arbetssättet i andra kommuner. Skolan har även kommit in i programråd med Vård- och omsorgscollege – är med i alla forum där. Problem har varit med regionen när det gäller praktik, men kommunen har varit hjälpsam anser skolan.

Movant

Redovisning av resultat

En kurs som varit utmanande för Movant är Praktisk ellära. Även om kursen inte varit igång så länge, vilket kan göra resultaten lite missvisande har skolan iakttagit att kursen inte är så praktisk egentligen. Elever kan behöva ha extra insatser för att klara målen. Det har varit en svår kurs som legat för tidigt i utbildningen.

På grund av att eleverna börjat rätt nyligen var inte betygen färdiga vid tillfället när de efterfrågades.

Bra resultat redovisas från kursen Datorteknik 1 A och kombinationsutbildning inom bygg med start i mars 2020.

Läraryrkesbehörighet.

Enligt sammanställning från kommunen har lärare på Movant yrkesutbildning, men endast en person har lärarlegitimation. I redovisning från Movant framgår att en lärare närmast ska påbörja utbildning och två till ska ansöka om utbildning för start i januari.

Effekter av pandemin

Movant har haft sjuka lärare under denna period, vilket försvårat läget. Lärare har varit sjuka länge. Skolan har sedan provat med att eleverna undervisas via Skype, Teams – men också en utmaning med lärare som inte alls har datorvana. Det har tagit tid. Skolan upplever nu att de är rustade utifrån alla möjliga individanpassade situationer. Tänker att viss distans kan vara kvar kanske, t ex vid förkylningar - möte över Skype/Teams.

Movant ser samma tendenser i övriga Sverige som i Uppsala. I längden fungerar det inte med distans för dessa praktiska utbildningar – eleverna behöver komma tillbaka – vill komma tillbaka – komma tillbaka till bekräftelse och ett socialt sammanhang.

Erfarenheter som ny anordnare i Uppsala kommun

Skolan beskriver det som en otroligt rolig resa. Skolans rektor nämner att vid andra rektorsmötet upplevde hon att andra anordnare – även gamla – hade samma frågor som hon hade. Kommunens rektor tycker att man haft en bra dialog och betydelsen av att huvudmannen kommer ihåg att det är en ny anordnare. En uppfattning från Movant är att det fungerar jättebra med Uppsala – jättebra dialog, professionellt bemötande från kommunen.

Övrig fråga angående arbetsplatsförlagt lärande (APL)

Vid avtalsuppföljningen nämndes från Movant att det fanns elever som skulle gå ut nu i slutet av sommaren som hade svårt att få APL-plats. Kommunens rektor konstaterade att det är ett problematiskt område och bad skolan att presentera förslag till lösning, eventuellt att APL får göras i skolans lokaler ”inhouse”. Särskilt svårt med APL för elever som studerar till dator- och kommunikationstekniker.

Utbildnings- och jobbcenter – allmänna ämnen, sfi samt Lärvux

Redovisning av resultat

Bra resultat redovisas för grundläggande svenska. Läraren gör ett jättebra arbete enligt skolan. Det är få elever som får förlängd kurs. Läraren anpassar individuellt och lyckas få ett jättebra samspel mellan eleverna. Det finns en verktygslåda som är väldigt stor. Eleverna gillar att komma till skolan.

För svenska som andraspråk på grundläggande nivå och även första kursen på gymnasial nivå (SvA 1) är resultaten sämre. På SvA grund har skolan försökt jobba med olika delar. B la bildat små elevgrupper, vilket behöver matchas med andra större grupper där det går. På SvA 1 har fler elever sämre förkunskaper. Lärarna har inte kunnat möta eleverna där de är fullt ut. Det rektor upplever nu är att grupperna är stora. Situationen måste tittas på också utifrån hösten då många elever kommer tillbaka som inte klarar distansstudier. Vad ska lektionerna innehålla? Många elever lägger för lite tid på studier utanför skolan. Hur kan man använda studierna vid distans som en erfarenhet till att förbättra hemstudier? Skolan framhåller att det är en balans mellan tid att läsa kursen och effektivitet att gå igenom.

När det gäller sfi gav en särskild skapad mixgrupp med utvalda elever, bland annat unga som ville fram fort i sina studier bra resultat. Elever där mycket annat drar och det gäller att hålla dem på den ”rätta vägen”. Elever blandades i denna grupp på B, C och D-nivå från studieväg 1 och 2.

En framgång är också undervisningen ”Sfi-bas” i Gottsunda med bra betygsresultat.

För elever som går studieväg 1 och B-kursen har resultaten varit sämre och skolan har funderat på olika sätt att utveckla utbildningen.

Läraryrket

Det ser i huvudsak mycket bra ut när det gäller legitimerade lärare på skolan.

Effekter av pandemin

Övergången till distansundervisning har förbättrats under vägen enligt skolan. Lärarna har blivit mer vana vid att undervisa på distans. Det som framfördes vid uppföljningsmötet är att det är fler elever än vanligt som behöver förlänga sina studier eller jobba med vissa förmågor. Vissa elever har det mycket svårare. Eleverna i Svenska på grundläggande nivå fick tas in i skolan igen. Positiva effekter är samtidigt att verksamheten har gjort erfarenheter som går att använda i framtiden. Mejlfördelningen har minskat och uppgifter görs över Teams. Lärarna ser många olika lösningar för olika elever, även elever växer när de kan visa på förmågor i tekniken och kan ställa krav på lärarna på ett annat sätt.

Reflektion från rektor är att distansundervisning betalas lägre – men kostar mer faktiskt – tar mer resurser. Är det en anpassad elevgrupp skulle det vara annorlunda.

Utbildnings- och jobbcenter, yrkesämnen

Redovisning av resultat

Kunskapsresultaten är bra för elever från Jälla (trädgård) och Ekeby (restaurang). Det finns dock ganska många elever på Jälla som har någon form av psykisk ohälsa som kan göra att en del elever kan få svårt att klara sociala utmaningar på praktik/APL enligt biträdande rektor.

Mycket goda resultat redovisas från kombinationsutbildningen barn och fritid i Gottsunda, bra upplägg med svensklärare- och yrkeslärare som arbetar tillsammans. Internt framtaget upplägg har implementerats i kurslitteratur i barn- och fritidsutbildningen i förenklad form. Samarbete finns med förlag. Lärarna är otroligt motiverade enligt rektor. Mycket kollegial rådgivning kan fås genom lärcentrum i Gottsunda.

En annan bra erfarenhet är valideringsutbildningen inom vård. Urvalet medför en positiv förutsättning då det handlar om elever som är yrkesverksamma och motiverade. De kan mycket och får kunskaperna bekräftade.

Även inom barn och fritid finns valideringsutbildning riktat mot barnskötare. Även där ser resultaten mycket bra ut.

Sämre resultat presenteras för flexundervisningen inom vård. De lärare som fått uppdraget att hålla i flex har haft utmaningen att utveckla kursupplägget samtidigt som de ska använda det. Stor omställning att gå från klassrum till denna utbildningsform. Lärarna har uppfattningen att klassrum är det enda som fungerar - ”nytt är svårt.” Många som söker och påbörjar flex har inte förutsättningarna – inte bara språkliga utmaningar utan även studieteknik samt problem att försöka kombinera med arbete vid sidan av studierna. Kurserna har också haft höga studieavbrott, vissa elever är omplacerade till annan kurs. Även om några fått hjälp med omplacering av rektor är det ändå höga avbrottsiffror. Också olyckligt med de som startat i samband med att pandemin krävde omställning av organisationen. Om digitaliseringen kommit innan start hade det varit ett mycket bättre resultat tror skolan. Lärplattformen har heller inte varit tillräckligt bra.

Läraryrkeslegitimation

Det finns ett antal yrkeslärare som inte har läraryrkeslegitimation, men av dessa har några ändå högre utbildning inom sina områden.

Klagomål från elever – maskinförarutbildningen och operatörsutbildningen

Maskinförarutbildningen i Jälla bedrivs genom ett särskilt avtal mellan Maskinentreprenörerna (ME) och Uppsala kommun (utbildningsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen). Det har funnits problem med sjukdom hos lärare som lett till vissa brister i undervisningen som uppmärksammats. Åtgärder vidtogs och en särskild uppföljning med eleverna genomfördes av Maskinentreprenörerna under våren. Samtidigt har antalet elever som blivit klara från utbildningen aldrig varit större enligt rektor.

På den nya operatörsutbildningen har en lärare varit helt otillräcklig, vilket har medfört att eleverna inte fått det stöd de behöver. Ny lärare har anställts. Halva gruppen har fått bra APL och flera elever har fått jobb efter APL. Den andra halvan fick kompletterande undervisning i samverkan med Fyrisskolan, utbildningen förlängdes och extra metodövningar sattes in.

Yrkesplugget

Redovisning av resultat

I kombinationsutbildningarna (”komboutbildningarna” - yrkeskurser plus sfi) finns utmaningarna. Det handlar om språksvårigheter. Skolan har skruvat till utbildningen och ändrat under resans gång. Sfi-lärare och yrkeslärare arbetar parallellt.

Det som verkligen fungerar bra har varit utbildningen till personbilmekaniker. Här går också elever som är motiverade. Det finns mycket verkstadstid – eleverna går mellan verkstad och klassrum. Lärlingsutbildningen – lastbilmekaniker fungerar också bra enligt skolan. Yrkesplugget har verksamhet för ungdomsgymnasiet i samma lokaler som finns för vuxenutbildningen.

Läraryrkeslegitimation

Skolan framförde under mötet att det är svårt att rekrytera sfi-lärare. Skolan söker en sfi-lärare som ska ersätta en föräldraledig lärare. En av skolans yrkeslärare kommer enligt skolan att gå en yrkeslärarutbildning i Falun från och med januari 2021.

Effekter av pandemin

Yrkesplugget har varit tacksam för att de APL-företag man samverkar med tagit emot elever. Läraren har avgjort om de vill ta in mindre grupper. Det finns personer som

tappat studieteknik etc. Verksamhetsansvarig upplevde vid uppföljningsmötet att skolan generellt inte behöver förlänga sina kurser. Kombinationsutbildningen behöver mer av handpåläggning.

Erfarenheter som ny anordnare i Uppsala kommun

Verksamhetsansvarig berättade på mötet att hon får svar från kommunen jämt på alla möjliga frågor – kul att jobba i Uppsala. De känner att de börjar få styr på saker och ting. Informationsmaterial har det varit lite problem med – både från kommunens sida och från skolan. Kommunens rektor har också tänkt på att förvaltningen behöver bli bättre på att informera nya anordnare om vad som gäller för vuxenutbildningen specifikt.

Yrkesplugget beskriver utmaningar gällande studie- och yrkesvägledningsfunktionen. Det ligger som ett krav i avtalet att man ska ha en studie- och yrkesvägledare på skolan, men svårt ibland att sortera vad som hamnar hos vägledning inför studier (kommunen) och vad som hamnar under studier (anordnaren). Förvaltningen och skolan behöver komma fram till en gränsdragning.